

**Sermones: Petri Hieremie Panormitani ex Sicilia: F.
co[n]uent[us] ordinis Predicatoru[m] bononiensiu[m]:
tam preclari q[uam] omnigene eruditio[n]is refertissimi.
omnibusq[ue] euangelica documenta ...**

Petrus <de Hieremia>

[Augsburg], 1514

VD16 P 1883

Quib[us] dat[ur] regnu[m] dei. [sermo]. xxij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70359)

le & luna & z. sole. i. christo. luna. i. mutabi
litas cui in hac vita subdit sum? sub pe
dib eius: qz inmutabilis effecta e. ps. xly.
De in medio eius non comouebit. Et in
capite eius corona stellar. xij. p qua signifi
cat pmiu vite eterne: qd dat anie in meri
tu credulitat. xij. articuloz fidel. ij. Tim.
sin. Bonu certame certam: cursum consti
mau: fide seruaui: in reliq reposita e mi
bi corona iusticie. Tob. ij. Hoc habet pro
certo ois qui colit re: quia vita ei? si in p
batione fuerit coronabit. Qd nob cede
re dignet ille qui fuit p nobis corona spi
ritu coronatus Amen.

Quibus datur regnum dei
Sermo xxii.

Adueniat re

gnu tuu. In duob sermonib
lupionib primis visum est qd
fit regnu dei. No psequendo ordine diuino
nis datur s. ser. xv. Restat videndu qruz
fit seu qd debet regnu di: psequer quo
aduenit ad nos regnum dei. Salutes vir
go Maria &c. Pro coplemto sermo
nis notandu: q si qrit: qui sunt illi ad qz
regnu dei aduenit: seu qz sit regnu di: De
clarat ista questione dñs Mar. xij. vbi lo
quitur iudeis & in psonis eoz oib peccatorib
impententib sic dicit. Dico vobis: qz au
feret a vobis regnu dei: & dabit genti faci
ent fruct? eius. In quib qde verbis duo
dicat dñs. Prio qd regnu dei auferet. Se
cudo qd costet. Pmum nota cu dr: auferet
a vobis regnu dei: qntu ad lram intel
ligit de iudeis: q ppter incredulitatem di
gni erant excludi a regno dei. Unde de eis
ait dicit do. Mar. viij. Multi veniet ab
oriente & occidente & recubent cu Abraaz
Iaac & Jacob in regno celoz: filij aut re
gni erant in tene. etc. i. iudei q dicebant
filij regni: eoz spi ad regnu dei vocati p p
dicacione chri fuerit. Mar. xv. No sum
et p pdicacionem aploz. Un dixerit Pau
lus & Barnabas iudeis. Vobis oportet
dare pmiu loq sibi dei. sed qm repellit illi
& indignos vos iudicatis eterne vite: ecce
querimur ad geres. Act. xij. Sed pr ex

regi pdictu verbu dñi ad oes peccatores im
penitentes: vt sit sensus. Auferet a vobis
peccatorib obstinat? regnu dei: qz nihil coin
dnaru intrabit in illud. Apoc. xl. Foris ca
nes & venefici & impudici & homicide & ido
lis fuites & ois q amat & facit mendaciu
Secdm. i. qd pferit regnu dei Hora: cu de
dñs: dabit genti faciet fruct? ei. Vbi nos
radu q octo sunt fruct? spuales ppter qz
nobis facientib illos dabit regnu dei.
Primus est innocentia baptismalis.
Secus est obedientia generalis.
Tertius est pnia virtualis.
Quartus est patientia martyrialis.
Quintus est indigentia apicalis.
Sextus est misericordia primalis.
Septimus est diligetia spualis.
Octauus est humilitas cordialis.

Primus est fruct? innocentia baptismalis
p qua abluit ho a contagio peccati origi
nalis: per quod impediebat ante baptismu
ab introitu regni dei: adeo q si etiaz puer
nasceret in deserto vbi no pot aqua inue
niri: & moriat ibi sine baptismo ante flux
ronis: non potest consequi salutem: nisi ppter
chri occideret: vt ponit Tho. in. vj. qd.
q. iij. Unde Joan. ij. Nisi qs renatus fu
erit ex aqua & spū sancto: non potest intro
ire in regnum dei. Ad idem facit ter. Aug
gust. de conse. dist. iij. Firmissime. Si igit
tur ab hac macula originalis peccati abluit
p baptismu dignus est ingredi regnu dei
ppter fructu baptismalis innocentie. De
hoc pot intelligi qd dicit dñs Lu. xij. No
lite timere pusillus grex: qz placuit patri
vestro dare vobis regnu dei. Nota in hac
autozitate duo puncta. Pmum est: cu dicit
pusillus grex: qz numer? electoz modic? e
& paruus respectu numeri danatoz. Luc.
xij. Multi sunt vocati: pauci s? electi. &
hoc vep est respectiue. qz respectu danatoz
ru pauci sunt electi. sed absolute electoz
numer? magnus est. Apoc. vij. Post hec
vidi turba magna qua d numerare nemo
poterat. Secundum nota cum dicit: qz con
placuit patri vestro &c. Sic nota q ro pmiu
cipalis salutis humane: est volūtas diuina.
na. ps. Saluū me fecit qm voluit me. Vbi
notadu q si baptizati s? pueri: tūc solū me
ritū passiois chri aperit eis introitu regni
dei: no aut pmiu meritū ipsoz. qz nihil
bb ij

De orōne dñica

mereri p̄t̄ et p̄p̄io actu propter defectuz
v̄sus rōnis. Ps. Innocētes et recti ad h̄b̄
serunt m̄b̄i: q̄ sustinuit te. Et sunt p̄ba s̄i
lij ad p̄rem. et dr̄. adh̄ eserūt m̄b̄i. s̄. p̄ con
formitate gl̄ie. Ro. viij. Quos p̄destina
uit cōformes fieri imaginis filij sui zc̄. quia
sustinuit te. s̄. in crucis patibulo assumēdo
voluntariā mortē ex voluntate p̄ris. Ga.
lij. Oblat̄ ē q̄ ip̄e voluit. Ro. viij. Qui
enā p̄p̄io filio suo nō peperit: sed p̄ oib̄ nō
bis tradidit illū. Si p̄o baptizati s̄t adul
t̄i: cooptant̄ ip̄si diuine voluntati et ch̄ritati
merito p̄ meritū p̄p̄ij act̄ fidei et charita
tis. In adult̄is enī requirunt̄ act̄ fidei et cha
ritatis ad hoc vt̄ ex baptismo zseq̄nt̄ remis
sionē p̄t̄ōz et regnuz dei. Et sic intelligit̄
illud qd̄ dicit̄ dñs Mar. xl. Qui credide
rit et baptizatus fuerit salu⁹ erit. Et illū Lu
ce. xij. Dimissa sunt ei p̄t̄ā multa: qm̄ dī
lerit multū. Que autoritates nō in puer̄
intelligunt̄: sed in adult̄is. vt̄ dicit̄ rex. in c.
Datores. de baptismo. Est hic ḡ primus
fructus quo dat̄ regnū dei: est obedientia zc̄.
Nam post̄ baptisimū receptū/ si hō adhuc
viuat et habet v̄sum rōnis: debet obedire
mandatis dei et eccl̄ie. alioqn̄ non est pos
sibile ip̄m ingredi regnū dei. Barth. xij.
Si vis ad vitā ingredi: serua mādata. Si
p̄o sit obediens omnib̄ diuinis mandatis
meret̄ vitam eternā. alioqn̄ nō suffic̄ obe
dire aliq̄b̄. quia vt̄ dr̄ Jaco. Qui totā le
gē seruauerit: offendat̄ aut̄ in vno: fact⁹ ē
oim̄ reus: Jaco. ij. Oportet ḡ q̄ sit obedi
entia generalis ad oia mandata dei vt̄ sit
meritoria regni dei. Ideo dr̄ dñs Matt.
vij. Nō ois q̄ dr̄ m̄b̄i dñe dñe intrabit in
regnū celoz: sed q̄ fecerit voluntatē patris
mei q̄ in celis est: ip̄se intrabit in regnū ce
loz. Hora p̄ intellectu hui⁹ auctoritatis: q̄
ad salutē humanā requirunt̄ tria: q̄ significa
tur in dicēdo ter: dñe. Prīmū est fides ve
ra et firma. alioqn̄ dubius i fide/ infidelis
est. de here. c. j. Unde sicut diruto fundam
ento opoz domū cadere: sic tota cōge
ries edificij sp̄ualis. i. collectio bonozum
opoz destruit̄. Fides est fundamētū ois
bone opatiōis. j. Cor. iij. Fundamētū aliō
nemo p̄t̄ ponere p̄ter id qd̄ positū est: qd̄
est ch̄s Iesus. glo. id ē fides iesu ch̄i. Et
q̄ ad dñm p̄inet fundamētū domus ia
cere: ideo ad ch̄m p̄inet fidē dare. Ideo
ex hac ratione ch̄s dr̄ ois. Ecce primū
dñe. Secundū est baptisim⁹: q̄ est necessa
ri⁹ h̄riti cop̄iā baptizati: alias sufficit fides
vt̄ in c. Debitū. de bap. In baptismo aut̄
hō recipit ch̄m dñm: et facit ei homagiū:
abrenūciās diabolo et p̄p̄is ei⁹. Ecce ter
ciū dñe. Tertiu⁹ est obedientia. Nam
lus rex esset cōrens⁹ de solo homagio sine
obedientia. Hora h̄ ḡ q̄dā qui faciūt hō
magiū ch̄o et reddūt obedientiā diabolo.
ideo dr̄ Jac. Quid p̄derit fr̄es mei si fidē
dicat se q̄s h̄re opa aut̄ nō habeat: nūc d̄
poterit fides saluare eū: Jac. ij. Ecce ter
tiū dñe. Hic extirpat̄ error: dicentū nō ē
necessē opari: q̄ sola fides sufficit. p̄ illud
qd̄ h̄ Mar. xl. Qui crediderit et baptiza
tus fuerit salu⁹ erit. vbi n̄b̄i dr̄ de opib̄.
Sed error iste multos forasit ad infernū
ducit. nā cū dr̄ ch̄s: q̄ crediderit zc̄. nō lo
quit̄ de fide mortua: q̄ nullū saluat̄ sed b̄
vita. Quis aut̄ fides p̄ opa facta in cha
ritate. Gal. v. Fides p̄ dilectōem opatur.
Ite Jaco. ij. Sicut enī corp⁹ sine sp̄i mor
tuū est: ita fides sine opib̄ mortua ē. Et
tra istos ḡ dr̄ dñs. Nō ois q̄ dr̄ m̄b̄i dñe
dñe zc̄. Ite Lu. xij. Quid vocat̄ me dñe
dñe et nō facit̄ q̄ dico: Tertiu⁹ fruct⁹ est
pn̄ia virtualis. Nam siq̄s amiserit p̄t̄m
fructū. i. innocētie baptismalis. et secundū
sz obedientie generalis: tunc diuina boni
tatis p̄uider tali b̄ tertio fructu. i. penitē
tie p̄ualis: p̄ quē adgr̄it̄ regnū dei. Ideo
dñs in p̄ma p̄dicatiōe sua quā incepit̄ p̄
posuit thēma dī. Pn̄iam agite appropinq̄
bit̄ enī regnū celoz. Matt. iij. et Lu. xij.
Alioqn̄ p̄ p̄t̄o mortali cōmissio nullus rei
mediu⁹ dat̄ aliud nisi pn̄ia. Lu. xij. Pn̄ia pe
nitentiā egerit̄ oēs s̄t p̄bitis. Debet aut̄
esse virtualis pn̄ia ad hoc vt̄ faciat fructū
dignū regno celoz. Pro cui⁹ intelligentia
notādū: q̄ penitētia equocē sumpra dicit̄
multip̄l̄. Quedā enī est pn̄ia falsa: s̄t est
illoz qui non integre relinquunt̄ oia pec
cata: sed aliq̄ retinent. Tales nō oim̄ ab
soluti a sacerdote. et si absolunt̄: n̄b̄i v̄t̄
let absolutio. De talib̄ loquit̄ textus in c.
Falsas. de peni. dist. vj. Quedā est penitē
tia ficta: sicut faciūt hypocrite q̄ extermi
nant facies suas vt̄ appareat̄ bonib̄ et iu
nates. Tales sunt sicut arbores aurantia

les infructuosos: sicut dicitur in epistola ad Iudeos. et ideo
 digna est talis arbor: maledicti a christo sicut
 arbor: ficus habens folia sine fructibus: de
 qua legitur Mat. xxi. Queda est pnia de/
 sperata: sicut fuit illa qua fecit Iudas p/
 ditore: q pnia dicitur? retulit triginta argen/
 tos: et abiens: laqueo se suspendit Mat. xxv.
 Et diffusa sunt oia viscera eius. Act. i. Queda
 est pnia vitiosa: non enim fit o peccato
 inquit est offensa dei: sed inquit peccato:
 colerit penam ex peccato. Talis est
 pnia furu et latronu: q cu ducunt ad fur/
 cas penitent de peccato. Ideo dicit Petrus
 Nemo vestru pariat qm homicida aut fur
 aut maledictus: aut alienoz appetitor. i. Pe
 tr. iij. Talis fuit pnia Esau. de quo dicit
 aplos Heb. xij. q non inuenit pnie locum:
 qm cu lacrimis inquisisset eam. Talis etia
 fuit pnia Antiochi regis: de q dicitur. Sa
 chab. ii. Quabar hic selesit? dnm a quo n
 est mias coleritur? Talis etia pr dicitur pe/
 nitentia danatoru in inferno. de q dicitur Sap.
 v. Videntes tur habunt timore horribili:
 et mirabunt in subitane in sperare salu/
 nis: gemetes p angustia spūs: et dicent inf/
 se pnam agentes etc. Queda est penitē/
 tia indiffereta: sicut contingit illi q se nimis
 mortificat: pro q dicit Ro. xij. Exhibet
 ar. corpa vestra hostia viuēte sanctaz deo
 placente: rationabile obsequiu vestrum.
 Queda est pnia vitiosa: q aperit ianu
 am vite eterne: et hec est de q loquitur. Ta
 lis fuit penitētia latronis: cui ex corde vi/
 centi Demetro mei dñe cu veneris in res/
 gnu tuu. Respondit dñs. Amen dico tibi:
 hodie mecum eris in paradiso Luc. xxiij.
 Queda est pnia patientia martyru
 aus. Tale fructu facit martyres: et h
 ue amore fidei: siue alteri virtutis ppter
 oca parant mortē: puta castitatis: iusticie:
 charitatis etc. Sicut patet de Ioan. bap.
 Mat. xliij. Ideo dicit dñs Mat. v. Be
 ati qui psecutione parant ppter iustitiaz:
 qm ipso est regnu celoz. Nota ppter ius/
 titia que continet oem virtutē. Ppter qua
 cunq virtutes moriens martyr est. dñm o
 ppter oca faciat. alioqn nihil pdest. i. Co/
 rinth. xij. Et si tradidero corpu meū ita vt
 ardeat: charitatem aut non habuerō: nihil
 mihi pdest. Vide Lho. ij. q. cxxij. art.

v. Quine? fructus est indigetia, i. pau/
 gras applica: sicut facit illi qui relinquit
 dia ppter chm. Nota oia: quia non solum
 exteriora: sed etia affectus interioris debet
 relinquere: alioqn non dicitur paup gras volū/
 taria: sed potius paup gras miserina. nihil
 enim habere/res necessitas est. nihil enim vel
 le habere/res pterit est. Unde Grego. In
 hac re affectu magis debemus pensare q
 censum. multu enim reliquit q nihil sibi reci/
 nuit. multu enim reliquit qui (quis par) totu des/
 seruit. Talibus q debet non solum regnu dei
 sed etiam affectu iudicandi pias dei. De
 pmo dicit Mat. v. Beati paupes spūs: qm
 ipso est regnu celoz. De secundo dicit Mat. ix.
 Amen dico vobis q vos q reliquistis omnia
 et secuti estis me: in regeneratione cum se/
 filii ho. in sede matris. su. se. et vos sup se. xij.
 iu. xij. tribu istis. Et subdit postea clausula
 generalē vi. Et ois qui reliquit. do. vel fra/
 tres aut so. aut pa. aut ma. aut vxores aut
 fi. aut agros ppter nomen meū: cen. accipit
 et vita eterna possidebit. **S**er. fru/
 ctus est misericordia pimalis: cuius misericordie
 opera sunt septem corporalia et septem spū/
 alia. **U**ltro: poro: cibo: redimo: re/
 go: colligo: condo. **C**ōsule: castiga: solare:
 remitte: ser. ora. Pro talibus q misericordie
 operibus mereat q regnu dei. Mat. xxv.
 Venite bñdicti patris mei percipite regnu
 vobis paratu a consti. mudi. **E**surit et de/
 dist: mihi manducare etc. Item Tob. xij.
 Elemosyna a morte liberat: et ipsa e que
 purgat peccata et facit inuente vitā eter/
 nam. Item aplos. i. Tim. iij. Exerce res/
 ipm ad pietatē. Nam corporalis exercitatio
 ad modicu vtilis est. Pietas autē ad omnia
 vtilis est: pmissione habens vite q nunc e
 et future. **S**eptim? fructus est diligen/
 tia spūalis. sicut sunt religiosi seruantes re/
 gulas et pstituciones suas clerici deuote vi/
 ceras officiu: seruantes castitatem et abstinet
 se a simonia etc. Item laici q sept? orat et au/
 dunt missam integrā in dñicis et in festis
 pceptis: confitent sepe: et deuote cōcant:
 saltem semel in anno. vt i. c. Dis viri usq;
 sexus. de pe. et re. Tales ergo faciunt fru/
 ctum dignum regno dei. Mat. xxv. Eu/
 ge serue bone et fidelis quia in pauca fuis/
 si fidelis: supra multa te cōstrua: intra in
 gaudiu dñi tui. Nota totaz parabola qua
 bb ij

De oratiōe dominica

ponit tibi dñs de habentibz quinqz talenta
ta z habentibz duo z vnuz zc. Et subdij
de inutili. Inutile seruum eijcite in tene
bras exteriores. Et qbus habet: q ppter
negligentiā dignus est homo dñatione
eterna. ppter diligentia pō regno celoz.
Lu. xij. Beati serui illi quos cum venerit
dñs inuenerit vigilantes. Amen dico vo
bis q ptinget se z faciet illos discumbere
z transiens ministrabit illis. Ad idem fac
quod dicit lex. Vigilantibz z nō dormien
tibz iura subueniunt. ff. q in frau. cre. l. pa
pillus. in fi. ¶ Oratiō est hūil. cas cordia
lis. j. Pe. v. Humiliami sub potenti ma
nu dei: vt vos exaltet i tpe visitatiōis. No
ta historiam que refert Bar. xviij. z. xvj.
Bar. ix. et Lu. ix. et. xxij. Isti tres sancti
euangeliste referunt q semel apostoli ince
perunt contendere inter se quis eoz effet
maior. Unde dicit Lu. Facta est conten
tio inter eos quis eoz videret esse maior.
¶ Erant discipulos. Marcus dr q disputa
uerunt. ¶ rōnes faciebant vnuquisqz pro
se. Et sicut possum? cōiecturari Petr? pro
se poterat allegare q christus pmiserat si
bi se factur? eum vicariū suuz: et sic oibz p
fucuz: eum dixit. Tibi dabo clauēs regni
celoz zc. Bar. xvj. Andreas p se allega
re poterat: q p̄m? fuerat discipulus chri
sti. Joā. j. Joānes p se allegabat virgini
tate z chri familiaritate. Pre oibus alijs
Jacobus maior: quia erat p̄mogenitus: se
cūdo Joānes ex Maria Salome. Jaco
bus p̄o minor z Simon z Thade? quia
erant consobrini. christi ex p̄ma sorore vir
ginis. s. Maria Cleophe. Barthe? p̄o p
se poterat allegare: qz plura reliqrat ppter
chri qz p̄dici apli. quia reliqrat telone
um z largas diuitias. Philipp? p̄o qz fue
rat prius vocatus a chro qz alijs: sicut pa
ter Joā. j. Bartholome? p̄o quia erat no
bilis de genere regio. vt no. in c. Genera
bilis. de pbē. Thomas poterat dicere: nō
ne ego sum doctor: Nam voco? thomas. i.
abyssus scie. vos autē estis rudes z grossi.
¶ Ultimo Judas poterat dicere pro se: qz
erat pcurator: tenebat em pecuniā cotra
tis aplice ex chri cōmissione. ex quo vide
bat q christus magis de ipō qz de alijs cō
sideret. Ecce quomō cōtendebant z dispu
tabant de maiortate. Dicit Bar? qz eū

domi? effec? interrogabat eos: qd in via tra
crabatis? Et illi tacebāt. Et addit Bar
the? dicens. Et accesserūt discipuli ad Je
sum dicētes. Quis putas maior est i regno
celoz? Dicit eis Jesus: quid q̄ fuit cocū
sum inter vos: et quilibet p̄ fecundia tace
bat. Et potuit dicere Petro: Tu allegas
p te p̄marū: z nōne lucifer qui in celo p̄
marū habuit inter angelos cecidit: z mō ē
inferior angelis in inferno. et tu Andrea
simili ratiōe caueas zc. Et tu Joānes al
legas virginitate: z Adam nōne erat vir
go quādo fuit expulsus d̄ paradiso: certe sic
Et sic quilibet cōfutabat de ratiōe quaz
q̄libet pro se allegabat. Dicit qz Bar. qz
aduocans iesus paruulū qui erat beatus
Bartialis: sicut aliq̄ dicunt. et de Bar
the? qz statuit eū in medio eoz: z eum com
plexus est: z dixit eis (vt dr Bar.) Amen
amen dico vobis: nisi uerū fuerit: z effu
ciam nisi sicut paruulū: non intrabit in re
gnum celoz. Quicunqz q̄ humiliauerit se
sicut paruulus iste: hic maior est in regno
celoz. Paruul? em nō aperit exaltatiōem
suā: nec p̄sumptionē de se habet. ¶ In hui
militate consistit regnū glorie. Luc. j. ¶ De
posuit potentes de sede: z exaltauit humili
les. Item eiusdē. xij. ¶ Vis qz se exaltat hū
liabit. z qz se humiliat exaltabit.

**Quomō debemus orare pu
denter z petere vt adimpleatur
eius voluntas et nō nostra pro
pter tria**

Sermo . xxiii

Hic voluntas
tua sicut in celo z in terra. Sic
ponit tertia petitiō p quam po
tuit tertium bonū qd est bonum opans
quod est obedientia: per quā implet a noi
bis diuina voluntas: per quā etiam conle
qui meremur bonū gloriā. i. vitā eter
nam: de qua sup̄ prima petitiōe acū est
q̄uis hec petitiō alijs modis posse tunc
ligi fm qz infra dicitur sermōibz p̄mittit.
Salutemus virginē gloriā: dicentes
Aue Maria zc. ¶ Pro declaratione hui
us petitiōis notandū: qz hec petitiō p̄